

Verslag van de commissie op de jaarrekening 2020

1 verantwoording

Het traject van de jaarrekeningcontrole is op een aantal punten goed verlopen door een intensieve samenwerking tussen de accountant en de gemeente. Het venijn bleek echter in de staart te zitten. In de laatste fase van de controle bleek dat het op basis van de beschikbare informatie niet mogelijk was de rechtmatigheid van de TOZO-uitkeringen te controleren. Hierdoor moest in die laatste fase door veel mensen buitengewoon veel werk worden verricht om de ontbrekende gegevens alsnog te kunnen verwerken. COVID-19 was ook om andere redenen verantwoordelijk voor dat het traject van de jaarrekeningcontrole complex is geweest. Die complexiteit is met name ontstaan door controle op afstand en de beperkingen van het COVID-19 virus die tijdens de controle een rol hebben gespeeld. Wij bedanken vanaf deze plaats zeer nadrukkelijk allen die een bijdrage geleverd hebben aan het controletraject. Voor de getoonde inzet heeft de commissie grote waardering!

De commissie heeft voor de controle op de jaarrekening 2020 regelmatig overleg gehad met de ambtelijk secretaris, het college en de accountant. Het verslag van de commissie is gebaseerd op deze besprekingen en op het (schriftelijk) verslag van de accountant. De bevindingen worden door ieder lid van de commissie onderschreven.

2 algemeen

Het college en met name de organisatie zijn erin geslaagd zijn de raad wederom een jaarrekening voor te leggen met een overschot. Voor een deel is dit resultaat een gevolg van COVID-19 maar zeker ook is het een gevolg van de wijze waarop het afgesproken beleid van bezuinigingen en kostenbeheersing om tot een structureel begrotingsevenwicht te komen, wordt uitgevoerd.

De inhoud van de jaarstukken is over het algemeen helder en zeer informatief. De vragen van de raad die over de jaarstukken zijn gesteld, zijn adequaat beantwoord. Dank daarvoor.

Vanwege het feit dat het resultaat in belangrijke mate is beïnvloed door de incidentele gevolgen van Corona beperken we ons in dit verslag vooral tot onderwerpen die in eerdere verslagen aan de orde zijn gesteld en ook dit jaar door de accountant onder de aandacht van de raad worden gebracht.

3 enkele bevindingen, adviezen en aanbevelingen

Technische vragen van de commissie

Alle door de rekeningcommissie gestelde technische vragen over deel II van de Jaarstukken (de Jaarrekening) zijn adequaat beantwoord. Ook de door de raad gestelde vragen over het Jaarverslag zijn adequaat beantwoord.

Controle TOZO

Zoals hiervoor is aangegeven bleek het noodzakelijk in de fase van de controle de beschikbare informatie aan te vullen. Ambtenaren en zelfs de wethouders hebben daartoe contact gezocht met ondernemers die in de eerste coronagolf steun hebben ontvangen. In de haast om ondernemers zo snel mogelijk te helpen is vergeten een vinkje aan te kruisen of er voldoende uren zijn gewerkt in 2019.

Naar de commissie heeft begrepen is die omissie pas ontdekt toen de accountant een controle uitvoerde op de jaarstukken van 2020. Mede dankzij de geweldige inspanningen van betrokkenen is de gemeente erin geslaagd voor de meeste aanvragen achteraf alsnog vast te stellen dat is voldaan aan het urencriterium.

De commissie vraagt zich af of en op welke wijze deze fout had kunnen voorkomen. Graag ontvangt de commissie een beargumenteerd antwoord op deze vraag

Controle op zorguitgaven

In het verslag van de commissie over 2019 werd het verzoek gedaan op korte termijn acties te ondernemen om de controle op de zorguitgaven te optimaliseren en drong de commissie aan op overleg met het college en de accountant om tot afspraken te komen over de gewenste controle van de zorgbetalingen. Het verheugt de commissie te constateren dat op dit verzoek adequaat is gereageerd en de gemeente aanvullend op de controleverklaringen van accountants van zorgaanbieders ten aanzien van rechtmatigheid aanvullende werkzaamheden heeft gedaan met steekproeven op prestatielevering. Hierdoor zijn de onzekerheden voor WMO en Jeugd significant afgenomen tot een minimale omvang en zijn daarmee niet van invloed geweest op de strekking controleverklaring van de account.

Naleving Europese aanbestedingsregels

Bij de uitvoering van de controle over 2019 constateerde de accountant onrechtmatigheden. De commissie stelde toen in het verslag de vraag welke stappen zijn ondernomen of nog genomen gaan worden om onrechtmatigheden de komende jaren zo veel mogelijk te voorkomen. Bij de controle van de jaarrekening 2020 heeft de accountant conform het vastgestelde normenkader werkzaamheden uitgevoerd om de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen te toetsen. Tijdens de controle is gebleken dat wederom een aantal opdrachten niet overeenkomstig de Europese richtlijnen zijn aanbesteed. Dit heeft betrekking op oudere doorlopende contracten. De onrechtmatigheden betreffen met name

personele inhuur, groenvoorziening en bestedingen ten behoeve van de openbare weg. Uit nieuwe contracten zijn geen onrechtmatigheden gebleken.

Eenzijds constateert de commissie met tevredenheid dat de stappen die het college heeft ondernomen om onrechtmatigheden zo veel mogelijk te voorkomen in 2020 effect hebben gehad, anderzijds betreurt de commissie het dat het blijkbaar niet lukt om bij alle aanbestedingen waarvoor dit geldt de Europese richtlijnen te volgen. Met enige nadruk verzoeken wij het college daarom zodanige stappen te ondernemen dat bij alle aanbestedingen waarvoor dit geldt de Europese richtlijnen worden gevolgd.

Financiële positie

Het eigen vermogen van de gemeente is in 2020 met ca. € 0,6 miljoen afgenomen. Het statisch weerstandsvermogen voldoet aan de norm. Het dynamisch weerstandsvermogen is echter onvoldoende. Uit een vergelijking met andere gemeenten komt naar voren dat Renkum op kengetallen die de provincie hanteert bij de beoordeling van de gemeentebegroting niet tot de 'top' behoort. De commissie spreekt zijn zorgen hierover uit. Inmiddels is de gemeente het gesprek aangegaan met de provincie over het toekomstperspectief van onze gemeente. Er wordt onderzoek gedaan naar mogelijke toekomstscenario's. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zullen na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 keuzes worden gemaakt.

De commissie gaat er van uit dat de in bedoeld onderzoek zeer nadrukkelijk zal worden onderzocht op welke wijze de gemeente de komende jaren haar financiële positie structureel kan verbeteren.

Resultaatbepaling

De Jaarrekening 2020 sluit met een voordelig saldo van € 926.000. Dit saldo wordt gevormd door een nadelig saldo van € 407.000 binnen de grondexploitatie en een voordeel van € 1.333.000 binnen de gemeentelijke exploitatie. In de Najaarsnota 2020 is uitgegaan van een rekeningresultaat van € 65.000 positief.

De commissie constateert ook dit jaar weer dat in de periode tussen verschijnen jaarrekening en einde boekjaar mutaties van een redelijke omvang hebben plaatsgehad. In de najaarsnota werd nog uitgegaan van een rekeningresultaat van € 65.000 positief, het resultaat inclusief mutatie reserves bedraagt € 926.000, --. Het college heeft conform de financiële verordening meldingsplicht voor afwijkingen groter dan € 100.000,--. In de jaarrekening 2020 zijn er 15 van dergelijke afwijkingen, zowel positief als negatief, die pas zijn gemeld in het 1e concept van de jaarrekening.

Herhaalde malen hebben wij het college gevraagd de raad ook in de periode tussen najaarsnota en jaarrekening te informeren over afwijkingen tussen begroot en feitelijk te verwachten resultaat.

Gaarne ontvangt de rekeningcommissie een antwoord op de vraag waarom eerst in het eerste concept van de jaarrekening de betreffende afwijkingen zijn gemeld.

De commissie verzoekt het college nogmaals met klem de financiële verslaggeving naar de raad zodanig te optimaliseren dat de raad ook in de periode tussen najaarsnota en jaarrekening haar controlerende taak naar behoren kan uitvoeren.

addendum bij de jaarrekening

De accountant geeft aan dat bij de uitvoering van de controlewerkzaamheden is gebleken dat na het uitbrengen van de jaarrekening een aanpassing moest worden doorgevoerd ten aanzien van de presentatie van vooruitbetaalde kosten en crediteuren. Deze aanpassing heeft gevolgen gehad voor het balanstotaal en de hoogte van de belangrijkste kengetallen. Inmiddels heeft de raad een addendum op de jaarrekening ontvangen waarin de belangrijkste afwijkingen worden toegelicht en de juiste, gecorrigeerde, informatie is opgenomen.

De commissie vraagt zich af of in dit geval sprake is van een eenmalige fout dan wel dat wat betreft de boeking van vooruitbetaalde kosten en crediteuren niet eenduidig wordt gehandeld. Dit ook in het licht van de in raad gevoerde discussie over de resultaatbestemming en de te creëren bestemmingsreserves.

rechtmatigheidsverklaring

De accountant wijst er in zijn verslag op dat is besloten dat over de jaarrekening 2021 door het college nog geen rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening moet worden opgenomen. Vanaf het boekjaar 2022 zal deze rechtmatigheidsverantwoording echter wel ingevoerd gaan worden.

Binnen de gemeente is al gesproken over de opzet / aanscherping van een intern controleplan. De accountant adviseert om het jaar 2021 hier verder vorm aan te geven en de interne controlewerkzaamheden uit te breiden, zodat het College in staat is om vanaf het boekjaar 2022 tijdig een dergelijke verklaring af te geven.

De commissie wacht verdere voorstellen van het college wat betreft de interne controlewerkzaamheden met belangstelling af.

4 verklaring accountant

De accountant concludeert dat de uitgevoerde werkzaamheden met betrekking tot de jaarrekening 2020 zijn afgerond en voornemens is om een goedkeurend oordeel te geven omtrent zowel getrouwheid als rechtmatigheid.

5 overleg en advies

De commissie heeft haar bevindingen op 13 juli besproken met het college. Het college beraadt zich over de gestelde vragen, adviezen en aanbevelingen.

Met inachtneming van de vragen, opmerkingen, aanbevelingen e.d. in de rapportage stelt de commissie de raad voor de aangeboden concernjaarrekening vast te stellen.

De commissie op de jaarrekening